

Контрола на квалитет на ПЕТ радиофармацевтици

Асс. м-р Катарина Смилков

Факултет за медицински науки,

оддел Фармација

Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип

ПЕТ радиофармацевтиците се посебни

- Радионуклидите кои се произведуваат во циклотроните вообичаено не се наоѓаат во саканата хемиска и фармацевтска форма
- Синтеза на соодветни компоненти во РФЛ / модул
- Синтеза на обележани супстанции – критичен чекор
- Фактор време- краткоживеачки радионуклиди ($t_{1/2}$ од 1.25 – 109.8 min.)
- Радионуклидите кои се користат за радиообележување се дел од биолошките молекули- ^{11}C , ^{15}O , ^{13}N , ^{18}F и имаат шеми на распаѓање кои се поврзани со емисија на еден позитрон

Како до ПЕТ радиофармацевтици?

- Истражување на изотопи и изотопски системи кои имаат потенцијал да се употребуваат во ПЕТ.
- Развој на техничкиот систем (производство, одржливост, логистика, итн.)
- Воспоставување на стабилно производство и производствени параметри (валидирани постапки, принос, радионуклидна, радиохемиска, хемиска чистота и сл.)

GMP ПРОИЗВОДСТВО = КВАЛИТЕТ ВО ПРОИЗВОДСТВОТО

- Квалификација и валидација на производите, процесот на производство, системот на производство и контрола на квалитет
  - Дефинирање на параметри
  - Дефинирање на спецификации
  - Радионуклидна чистота
  - Радиохемиска чистота
  - Хемиска чистота
  - Биолошки тестови (стерилност, апирогеност)
  - Квалитет во производството (стабилни и валидирани производни процеси)
  - Дефинирани процедури за контрола на квалитет и пуштање на производ
- Воспоставување на производна средина соодветна на фармацевтските стандарди и барања
  - Производство во чиста средина

Временска рамка:
1-2 години, во
зависност од
постоечката GMP
опременост и
процеси

Авторизација
за производство

Регистрација и дозвола за продажба во една земја

- Одлука за регистрација на фармацевтски производ или активна фармацевтска супстанција, радиоизотоп
- Исполнување на важечките правила и критериуми во државата
  - Опис на производствениот процес
  - Потврда на спецификациите
  - Фармаколошки-токсиколошки испитувања
  - Клинички испитувања (доза, индикации, и сл.)

Временска рамка:
Неколку години

Дозвола за продажба

Регистрација и дозвола за продажба во повеќе земји

- Почеток на заеднички процес на препознатливост (зголемување на бројот на држави со дозвола за продажба на дадениот препарат)
- Можност властите во другите држави да бараат промени во производството (5 промени во 5 земји??)

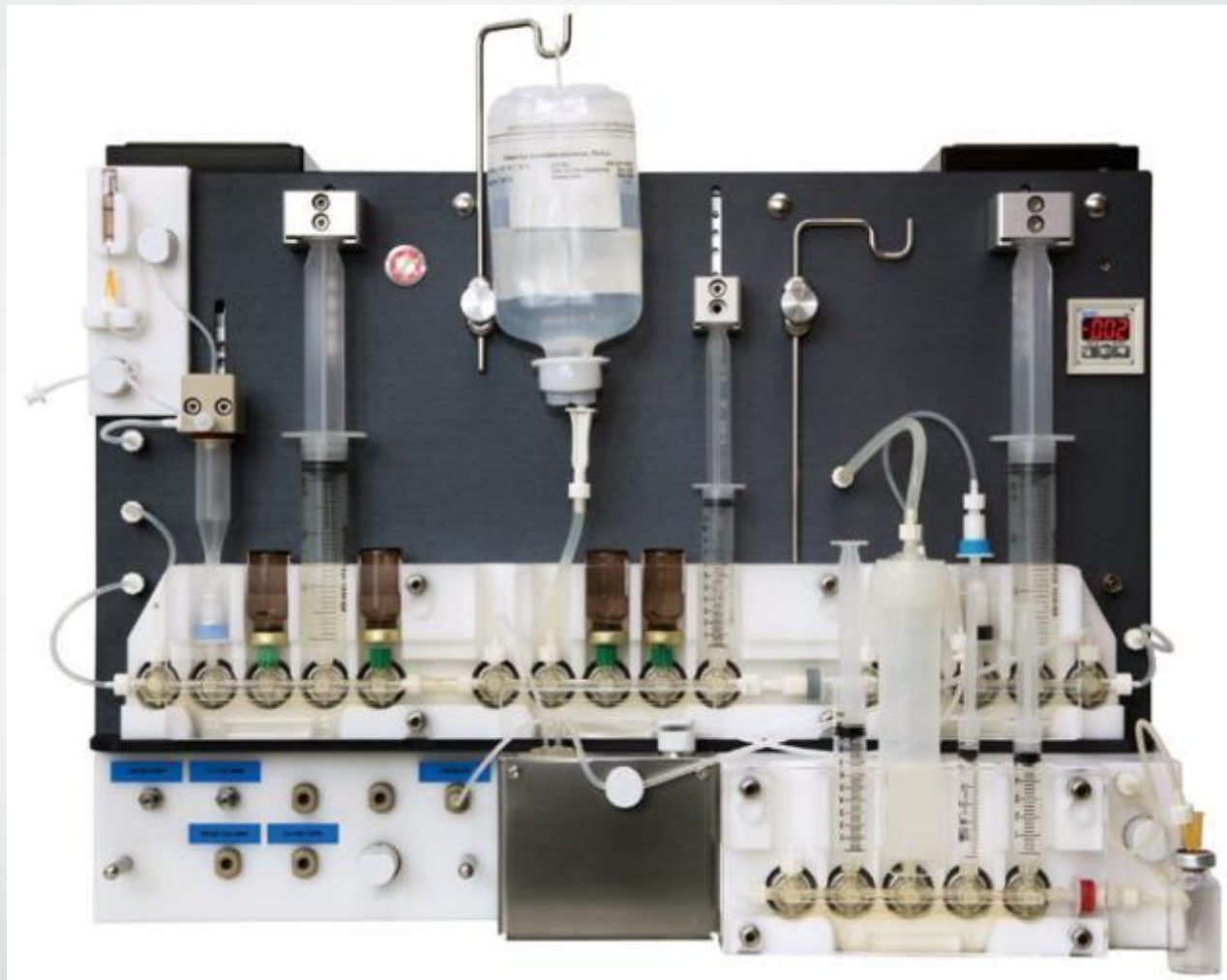
Временска рамка:
Неколку години

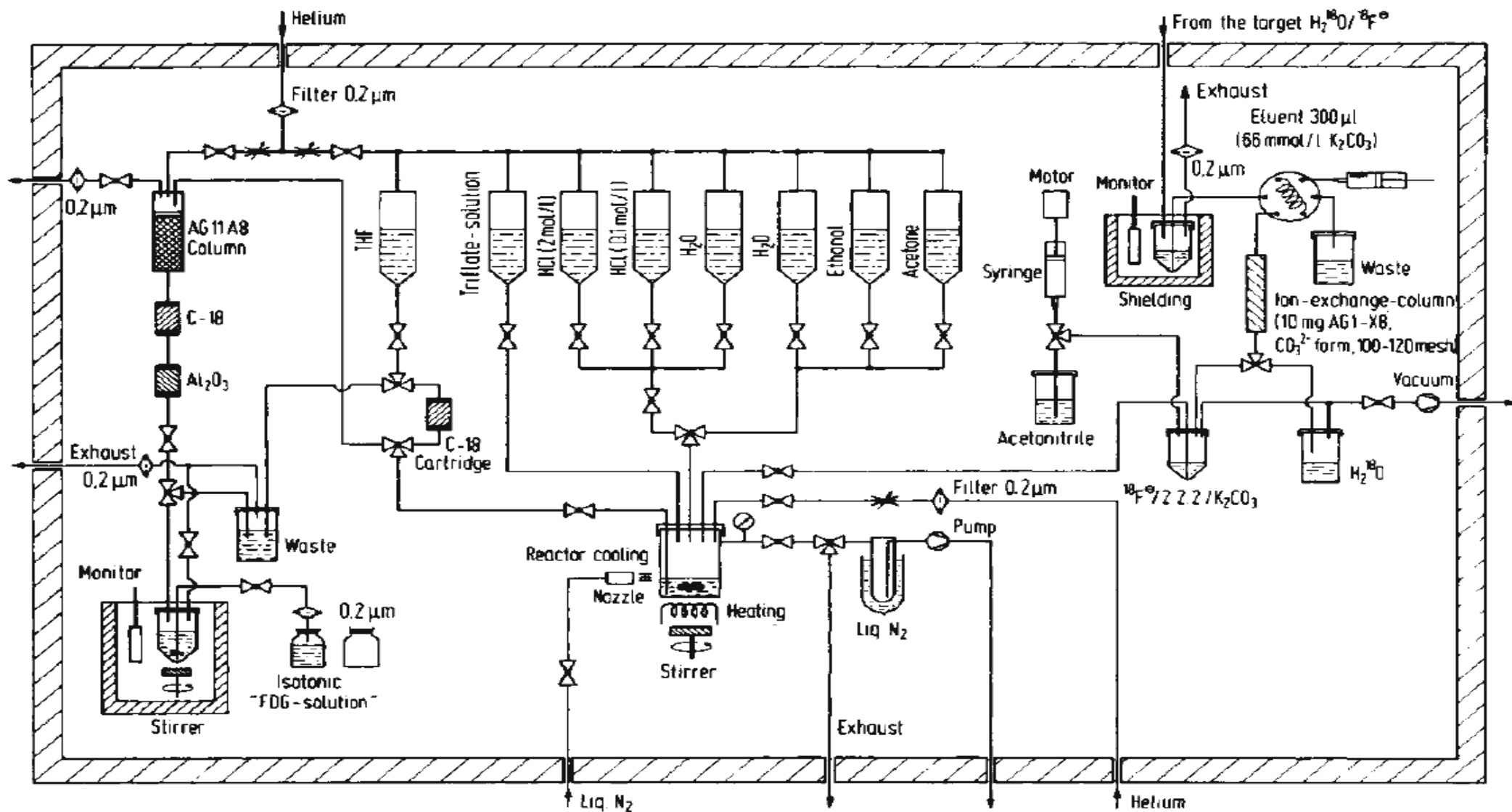

РЕТ- модул

Единица контролирана од микропроцесори и софтверски програми, наменета за изведување на физички и хемиски постапки кои водат до синтеза на радиообележаниот производ.

Комерцијално се достапни модули за синтеза на ^{18}F -FDG, ^{13}N -NH₃, ^{11}C -CH₃I, ^{11}C -HCN, ^{11}C -ацетат, итн.

FDG, NaF, FLT, FMISO, FCH

FDG, NaF, FLT, FMISO

Na^{18}F

- F-18 се добива со озрачување на ^{18}O вода со 10-18 MeV протони: смесата мета/озрачена вода поминува низ карбонатен тип на анјонска јоноизменувачка смола (водата поминува $^{18}\text{F}^-$ останува на колоната, од каде се елуира со раствор на калиум карбонат, на pH 4,5-8,0).

Na^{18}F може да се користи како сам, за сцинтиграфија на коски (врши измена на фосфатите во хидроксиапатитот)

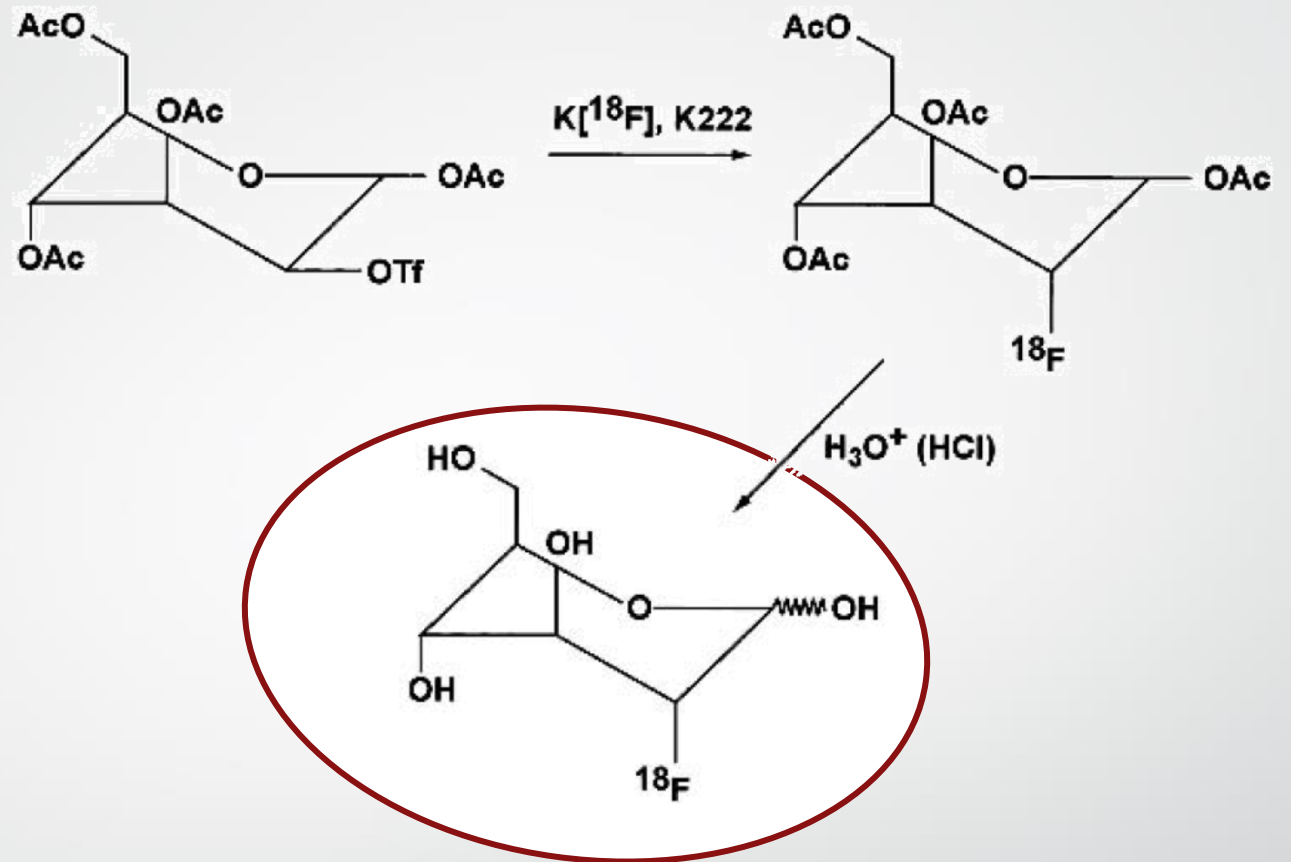
- ✓ Може да се користи за производство на ^{18}F - FDG

Параметар	Дефинирани онечистувања и/или граници	Метод
Физички карактеристики Боја Бистрина Присуство на честички	Обојување Заматеност Честички видливи со голо око	Визуелна инспекција низ оловно стакло
Радиохемиска чистота	¹⁸ F ⁻ min 98.5% од вкупната радиоактивност	LC
Радионуклидна чистота	Изотопи од активација на метата	Определување на полуживот Гама спектри добиени од распаднати примероци
pH	5.0-8.5	Индикаторска хартија
Хемиска чистота	Флуоридни јони	LC
Бактериски ендотоксин	Бактериски ендотоксин	LAL- тест, < 175/V IU/ml
Стерилност	Бактерии и останати микроорганизми	Инокулација во два медиуми

$[^{18}\text{F}]\text{FDG}$ – флуородеоксиглукоза

- 2- $[^{18}\text{F}]$ fluoro-2-deoxy-D-glucose (^{18}FDG) или скратено $[^{18}\text{F}]\text{FDG}$
- Најкористен радиофармацевтик во ПЕТ „молекула на милениумот“
- Примена во онкологија, неврологија и кардиологија.
- Прв ПЕТ радиофармацевтик монографија во USP уште во 1989.
- Структура слична на глюкоза – овозможува испитување на клеточниот метаболизам на глюкоза.
- Овозможува детекција на промена на ниво на клеточна функција пред да се појават структурни промени.

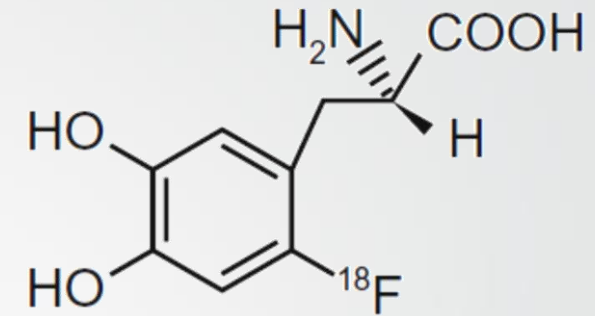
- Синтеза 30 минути со радиохемиски принос од 65%
- Водата озрачена со $[^{18}\text{O}]\text{H}_2\text{O}$ се испарува во присуство на **Kryptofix 222** (катализатор наменет за стереоспецифична реакција на нуклеофилна супституција).

По развивањето на $^{18}\text{F}^-$, смесата се раствора во безводен ацетонитрил и се остава да реагира на 90°C со претходно подготвен прекурсор, аналог на маноза-1,3,4,6-тетра-О-ацетил-2-трифлат- β -D-манопираноза (**манозен трифлат**), при што се формира 1,3,4,6-тетра-О-ацетил-2-[^{18}F]флуоро-D-глукопираноза, која хидролизира на 110°C со разредена HCl (14 минути) и добиениот производ се прочистува со јоноизменувачка хроматографија.

Параметар	Дефинирани онечистувања и/или граници	Метод
Физички карактеристики Боја Бистрина Присуство на честички	Обојување Заматеност Честички видливи со голо око	Визуелна инспекција низ оловно стакло
Радиохемиска чистота	[¹⁸ F] ⁻ јони Делумно хидролизирани [¹⁸ F] флуоринирани интермедиери	TLC
Радионуклидна чистота	Изотопи од активација на метата	Определување на полуживот Гама спектри добиени од распаднати примероци
pH	Раствор кој не е неутрален	Индикаторска хартија
Хемиска чистота	ACN EtOH Kryptofix 222 хлордеоксиглукоза	GC GC Тест на обојување HPLC
Бактериски ендотоксин	Бактериски ендотоксин	LAL- тест
Стерилност	Бактерии и останати микроорганизми	Инокулација во два медиуми

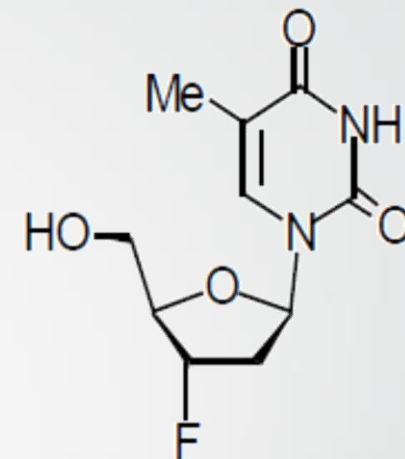
6-¹⁸F-L- флуородопа

- Најчесто се добива со флуородеметилација со употреба на електрофилни флуоринирачки агенси, каде флуорот реагира со форма на F⁺.
- Важно е да реагира со L-DOPA
- Прекурсор на DOPA со органски врзана жива реагира со F-18 обележан ацетилхипофлуорит во гасовита форма, а производот се добива во хлороформски (ацетонитрилен) медиум на собна температура
- Неопходно е супституцијата да се одвива на позиција 6 (а не на 2 и 5), за да не се промени специфичноста на лигандот.
- Растворот треба да е со pH 4.0-5.0, а за стабилност се додаваат аскорбинска киселина и EDTA.
- Се употребува за проценка на пресинаптичката допаминергична функција на мозокот.
- При контрола на квалитетот, задолжително се испитува присуство на резидуи од неизреагирана L-DOPA (хемиско онечистување)

^{18}F -флуоротимидин (FLT)

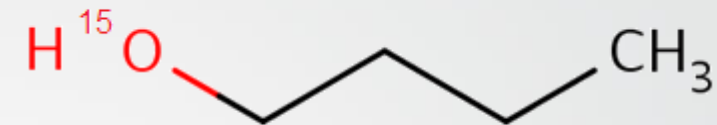

- Се добива со нуклеофилна реакција помеѓу Na^{18}F и деокситимидински прекурсор, кој се подготвува со стандардна органска синтеза која трае околу 1 час, а производот се прочистува со Sep-Pak или со HPLC.
- Се користи за проценка на клеточна пролиферација, *in vivo* дијагностика и карактеризација на тумори

^{15}O - вода

- ^{15}O се произведува во циклотрон од ^{15}N .
- ^{15}N во гасовита состојба се пренесува во т.н генератор на вода, каде се меша со водород и реагира во присуство на катализатор и висока температура, при што се создава H_2^{15}O , исто во гасовита состојба. Добиената вода се пренесува во физиолошки раствор, стерилно се филтрира, се мери активноста и директно се пренесува за инјектирање на пациентот.
- Се користи за студии на миокардијална и церебрална перфузија.

n- ^{15}O -бутанол

- Се синтетизира од ^{15}O и три-*n*-бутил боран, адсорбиран на Sep-Pak кертриџ. По реакцијата добиениот производ се елуира со вода и се прочистува.
- Се употребува за студии на перфузија на мозокот и други ткива, поради поповолните физичко-хемиски карактеристики од H_2^{15}O (партиционен коефициент приближно 1.0).

^{13}N амонијак

- Се добива со редукција на нитрати и нитрити обележани со ^{13}N со титаниум хлорид во алкална средина. Добиениот гас, $^{13}\text{NH}_3$ се дестилира и се собира во закиселен физиолошки раствор. После прочистувањето на анјонска смола, стерилната филтрација и прилагодувањето на pH, растворот се аплицира на пациент.
- Се користи за студии на миокардијална и церебрална перфузија.

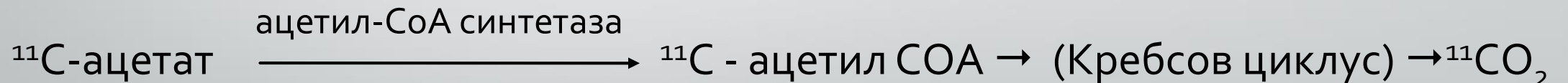
Параметар	Дефинирани онечистувања и/или граници	Метод
Физички карактеристики Боја Бистрина Присуство на честички	Обојување Заматеност Честички видливи со голо око	Визуелна инспекција низ оловно стакло
Радиохемиска чистота	Мин. 99% од активноста - ¹³ N [¹³ N]O ₂ ⁻ , [¹³ N]O ₃ ⁻ , [¹⁸ F ⁻], H ₂ [¹⁵ O].	Јоноизменувачка LC
Радионуклидна чистота	Изотопи од активација на метата не повеќе од 1% од вкупната радиоактивност	Определување на полуживот Гама спектри добиени од распаднати примероци
pH	5,5 - 8,5	Индикаторска хартија
Хемиска чистота	Алуминиум	Компаративни лимит-тестови
Бактериски ендотоксин	Бактериски ендотоксин	LAL- тест
Стерилност	Бактерии и останати микроорганизми	Инокулација во два медиуми

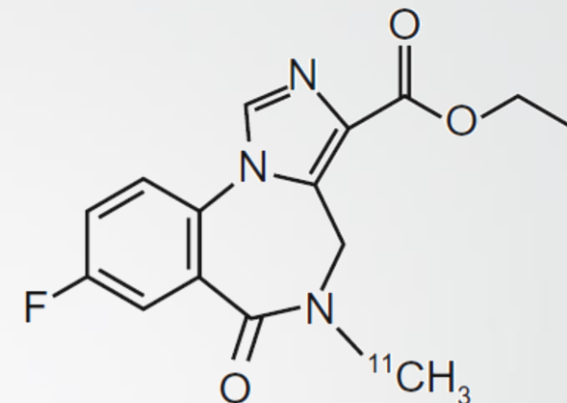
^{11}C –натриум ацетат

- Се добива со Grignard-ова реакција помеѓу $^{11}\text{CO}_2$ и метилмагнезиум бромид, на собна температура. Производот се хидролизира, прочистува со јоноизменувачка метода, стерилно се филтрира и може да се аплицира на пациент.
- Овој раствор е стабилен 2 часа на pH од 4,5-8,5.
- Се употребува за мерење на потрошувачката на кислород (проценка на оксидативниот метаболизам) во срцето:

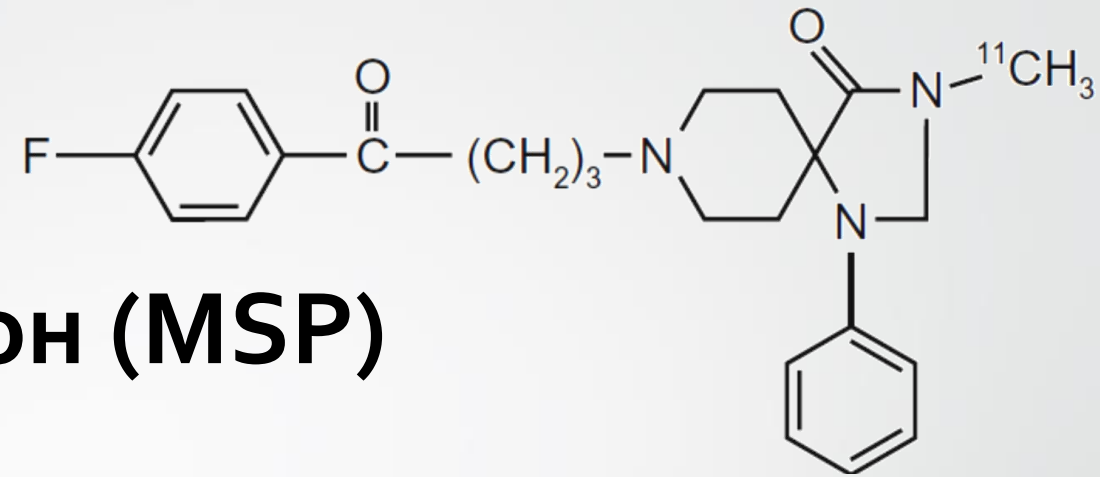
Параметар	Дефинирани онечистувања и/или граници	Метод
Физички карактеристики Боја Бистрина Присуство на честички	Обојување Заматеност Честички видливи со голо око	Визуелна инспекција низ оловно стакло
Радиохемиска чистота	[1- ¹¹ C] ацетат min. 95% од вкупната активност	LC
Радионуклидна чистота	Изотопи од активација на метата не повеќе од 1% од вкупната радиоактивност	Определување на полуживот Гама спектри добиени од распаднати примероци
pH	4,5 - 8,5	Индикаторска хартија
Хемиска чистота	Ацетати Резидуи од растворувачи	LC
Бактериски ендотоксин	Бактериски ендотоксин	LAL- тест
Стерилност	Бактерии и останати микроорганизми	Инокулација во два медиуми

^{11}C – флумазенил

- Се добива со N- метилација со ^{11}C –јодометан на флумазенил .
- Специфичната активност на овој препарат е многу важна, затоа таа мора да се потврди со HPLC метода (0,5-2 Ci/ μmol).
- стабилен е 3 часа на pH 7,0.
- Се употребува за карактеризација на неврорецептори (лиганд за бензодијазепински рецептори).

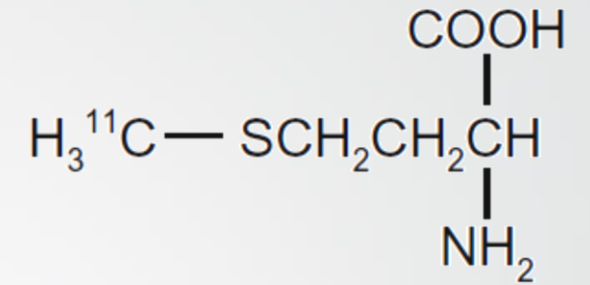
Параметар	Дефинирани онечистувања и/или граници	Метод
Физички карактеристики Боја Бистрина Присуство на честички	Обојување Заматеност Честички видливи со голо око	Визуелна инспекција низ оловно стакло
Радиохемиска чистота		LC
Радионуклидна чистота	Мин. 99% ¹¹ C	Определување на полуживот Гама спектрометрија
pH	< 6,0 и > 8,0	Индикаторска хартија
Хемиска чистота	<ul style="list-style-type: none"> • Demethylflumazenil • Ацетонски дериват на demethylflumazenil • Резидуи од растворувачи	LC
Бактериски ендотоксин	Бактериски ендотоксин	LAL- тест
Стерилност	Бактерии и останати микроорганизми	Инокулација во два медиуми

¹¹C –метилспиперон (MSP)

- Се добива со N- метилација на спиперон со ¹¹C –метил јодид
- Специфичната активност на овој препарат мора да биде контролирана
- Ладниот спиперон ја намалува активноста. При висока специфична активност, ¹¹C-MSP подлежи на автодекомпозиција
- За да се спречи автодекомпозицијата, се додава прочистувач – етанол, и се прилагодува pH на 7± 1.
- Примарно се користи за определување на густината на D-2 рецепторите кај пациенти со невролошки пореметувања.

^{11}C - L - метионин

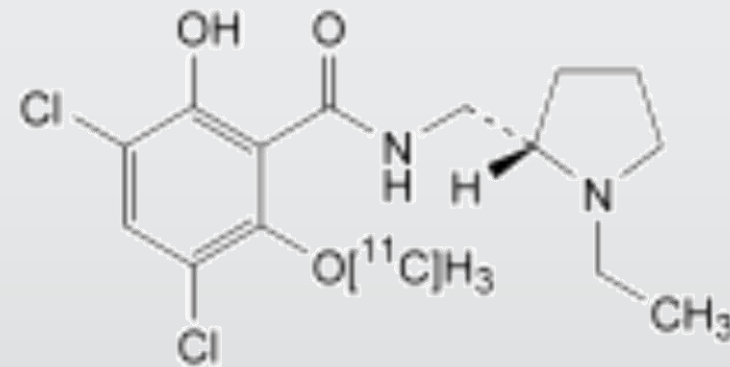

- Се наоѓа во 2 форми, L-[1- ^{11}C]-метионин и L-[S-метил- ^{11}C]-метионин
- L-[S-метил- ^{11}C]-метионин се добива со алкилација на сулфидниот анјон на L-хомоцистеинот со ^{11}C јодометан
- Производот се прочистува со HPLC и се филтрира стерилно.
- На pH од 6.0-8.0 стабилен е 2 часа.
- се користи за детекција на различни видови малигнитети, особено оние кои се поврзани со искористување на аминокиселини (транспорт, протеинска синтеза, трансметилација и сл.)

Параметар	Дефинирани онечистувања и/или граници	Метод
Физички карактеристики Боја Бистрина Присуство на честички	Обојување Заматеност Честички видливи со голо око	Визуелна инспекција низ оловно стакло
Радиохемиска чистота	Оксиди и диоксидни производи со ¹¹ C	LC
Радионуклидна чистота	Мин. 99% ¹¹ C	Определување на полуживот Гама спектрометрија
pH	< 4,5 и >8,5	Индикаторска хартија
Хемиска чистота	Метионин Енантиомер L-хомоцистеин тиолактон L- хомоцистеин метанол	LC, 225 nm TLC
Бактериски ендотоксин	Бактериски ендотоксин	LAL- тест
Стерилност	Бактерии и останати микроорганизми	Инокулација во два медиуми

¹¹C - Raclopride

- Се добива со N-етилација со 1-¹¹C јодоетан, по што се прочистува со HPLC.
- Специфичната активност треба да се движи во граници од 0,5-2 Ci/μmol
- Производот со pH помеѓу 4,5-8,5 е стабилен повеќе од 1 час на собна температура
- Се употребува за откривање на повеќе невролошки и психијатриски пореметувања (Паркинсонова болест, шизофренија итн)

Параметар	Дефинирани онечистувања и/или граници	Метод
Физички карактеристики Боја Бистрина Присуство на честички	Обојување Заматеност Честички видливи со голо око	Визуелна инспекција низ оловно стакло
Радиохемиска чистота	Мин. 95% ¹¹ C-метокси раклоприд	LC
Радионуклидна чистота	Мин. 99% ¹¹ C	Определување на полуживот Гама спектрометрија
pH	4,5 -8,5	Индикаторска хартија
Хемиска чистота	Интермедиерни производи дефинирани со фармакопеа	LC, 220 nm
Бактериски ендотоксин	Бактериски ендотоксин	LAL- тест
Стерилност	Бактерии и останати микроорганизми	Инокулација во два медиуми

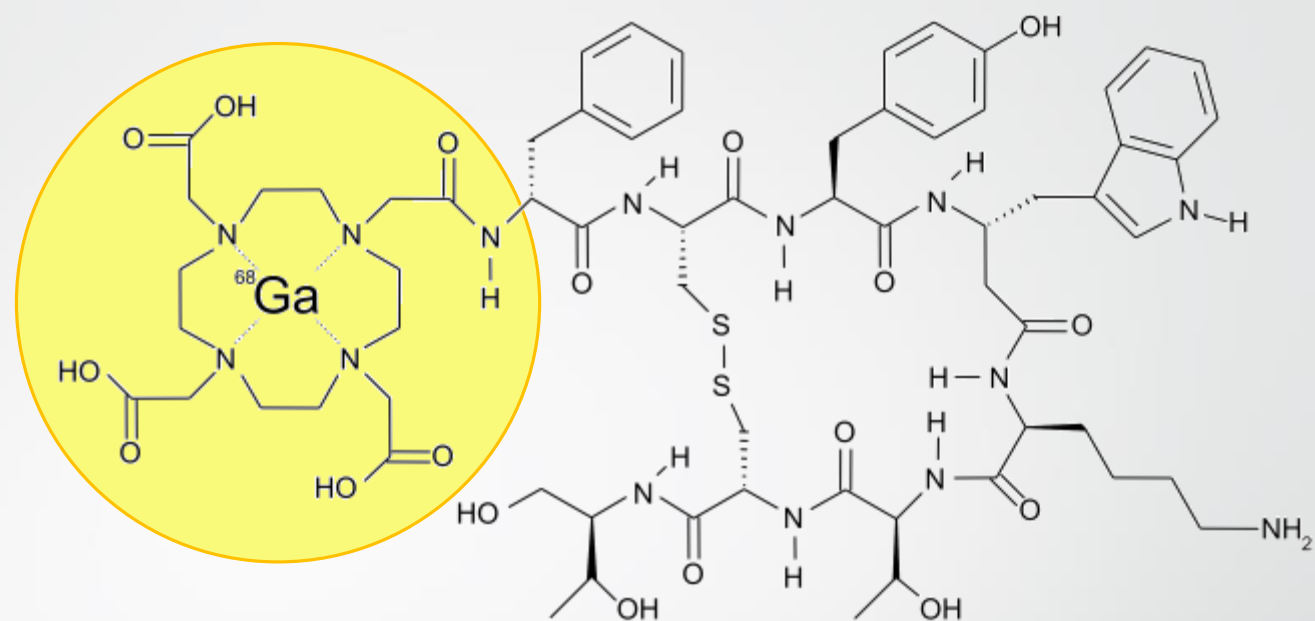

- Добива од $^{82}\text{Sr}/^{82}\text{Rb}$ генератор со елуирање со физиолошки раствор од NaCl.
- Има многу краток полуживот од 75 секунди
- Се употребува за утврдување на исхемија од инфаркт во студии за миокардијална перфузија
- Се испитува пробив на ^{82}Sr (дозволено 0,02 $\mu\text{Ci}/\text{mCi}$ ^{82}Rb) и ^{85}Sr (дозволено 0,2 $\mu\text{Ci}/\text{mCi}$ ^{82}Rb) вообичаено на почеток на денот.

^{68}Ga

- Достапен е преку елуција од $^{68}\text{Ge}/^{68}\text{Ga}$ генератор
- Има краток полуживот (68 min) кој е поволен за обележување на молекули наменети за истражување на брзите кинетички процеси (пептиди, фрагменти од антитела, мали комплекси, итн.)
- Тривалентен метал со богата хемија
- Се претпоставува дека овој изотоп ќе го има истото значење во PET/СТ како $^{99\text{m}}\text{Tc}$ во SPECT!

^{68}Ga -DOTA-XXX (TOC, TATE, NOC..)

- Се добива во реакција на конјугација со бифункционален хелирачки агенс, DOTA со пептид (-TOC, -TATE, -NOC, итн) и понатамошно радиообележување со тровалентниот ^{68}Ga .
- Аналоги на соматостатински рецептори.
- За дијагностика на невроендокрини тумори.

Контрола на квалитет:

- Активност
- Радиохемиска чистота,
- Радионуклидна чистота
- Хемиски онечистувања
- Ендотоксини
- Стерилност

